

ՄԷՃՄՈՒՄՅԷ

ՀԱՅԿԱՅԻՆ

ԼՐԱԳԻՐ Ա. Զ. Գ. Ա. ՅԻՆ

— ԽՈՒՆԻՍԻՆ 1 1/2 ՂԱՆԻ ԹՈՒՂԹԻՆ —

Ա. Զ.

Թղթադարձք երթալով կուտ. բերան վրայ, թերթերն իսկ ձեռքէ հատը ողջ թուղթ 1 1/2 շրջի կ'ծախուի այս ԲԵՐԹԻՆՈՒՄԻՆ՝ օրէն սկսեալ:

Կ'տնայրուի նաև ծանուցա. ներթէ:

ԼՐԱԳՐՈՅ երկամեայ դա. դարձան պայմանաւոր մարտ 10 ՇԵՐՈՒՄ (բանալով, Հյուսիս. ջրկալ ԲԵՐԹԻՆՈՒՄ՝ օրուքէ վերտան հրատարակութեան պիտի ըս. կըսի:

Ներկայումս ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Հասարակաց կարծիքն ու միտքը այն աստիճան թուրքիոյ գանձային կամ երմտական ներկայ կայութեամբն զբաղուել է, զրամ կան բնթաղքին անկանոն. նույնիսկ ու ասորի հետեւեանքն եղող անտեղութիւնն ու անձ. կույնիւր այն աստիճան զգալի և շօշափելի բլրալ սկսած է, որ տղ քաղաքական իրաց կացութիւնը Երկրորդական խնդրոց կարգը կ'ընայ:

Ամենուն համար ալ այսօր. ուան առ հասարակ խօսակցութեան նիւթը սա է թէ՛ ս. ր. է գանձերնիս պիտի բարձրէր, փոխառութիւն մը պիտի բլրար, թղթադարձք պիտի վերցուէր, անդ զիտցի և զաղգիտցի քովի սէրնիւր պիտի գային. Անգղիա մե. զի օգնել խստացեր էր . . . ս. ր. մնաց ասանք, ուր է մեզ օգնել խստացող Անգղիան կամ Գաղղիան, ևն:

Ստույգը խօսելու համար, գանձերնիս դեռ բարեբեկու յոյս մը չկայ, փոխառութիւնը անյաջող ելաւ, թղթադարձք երթալով վտարանալու երես բռնած է, ժողովուրդը հետքը հետէ ամեն բանի մէջ նկատել սկսած է, Անգղիացի և Գաղ.

ղիացի երմտական քովիւնիւրն ոչ եկած են և ոչ խոյ բնարք. ուամ, բայց ասոնց ամենքն ալ բաւական չեն հաստատելու և ապացուցանելու թէ Անգղիա թուրքիոյ օգնելու խոստումը զրծած կամ ետ առած է:

Ընթերցողք կ'իշխեն թերևս թէ ասկէ առաջ քանիցս առթիւն եղած ենք ըսելու թէ՛ Անգ. զիս խօսք տուած և պարտա. կանութիւնն պատճառով է թուրք. քիտ ամբողջ և քիտ հանուր ել մասկան կացութեան բարեբ. մանք օգնել և ոչ թէ թուրք. քիտ ընելիք մասնաւոր գտն. ձայնին գործողութեանց օգնելու որ ասանք ի գլուխ ելնեն:

Դրան կըքած վերջին ծրա. գիրքը թուրքիւի հետ, աստիճան չկայ թէ մասնական բարեբ. ման ձեռնարկ մն էր, ուստի և Անգ. զիտցին ալ մասնական օգնութեանէ մ'աւելի բան սպասելու իրաւունք չունէինք, բայց և այնպէս Անգղիա մեր յուսացա. ձէն աւելի օգնութիւն մ'ընելու պատրաստ պատուիրը կ'այտնէ մեզ, ինչ օգնուտ որ մենք չենք կրնար կոր հասկնալ և շարունակ կ'գանգատմք Անգղիոյ դէմ թէ իր խօսքը չկատարել:

Մենք միմեկի եթէ մէկ պա. կատարելուն մ'ունենք, այն ալ Անգղիոյ յիշուն չհասկնալիս կամ հասկնալ չուզելիս է — անգղիական յիշուն ըսել չիմք ուղեր, այլ Անգղիոյ բռած խօսքին բուն և ճշմարիտ նշանա. կութիւնը ըսել կ'ուզեմք—

Անգղիա կըսէ թէ «ես պատ. բատ եմ թուրքիոյ բնդ հանուր գանձային բարեբ. ման ձեռնար. կին օգնելու»։ Մեր ալ իրեն կըսենք կ'ըս թէ «չու, ապա ուրեմն տուր մեզի կանխա. քա. նի մը միլիոն ոսկի փոխ, որ սա մեր գլխուլ ցաւ երբ ժամ առաջ ճանրենք, և այդ քանի մը մի. լիոն ոսկիին անդ ալ առ քիշի

իր բրաշխաւորութիւնն սա կամ նա հաստիւրց աղբիւրները»։

Անգղիա ավտահաւթիւն չու. նիմ, կըսէ, այդ հաստիւրց բա. տուցութեանը վրայ, բայց եթէ կուզէք՝ փոխանակ այդ փոխա. ուսթիւնը երաշխաւորելու՝ ա. ւելի աղէկ է ձեզ համար որ ես անգղիացիներ ցոյց տամ ու զրկեմ ձեզ որ գանձային գոր. ձերնիւր փոխեն:

— Մեզի մարդ պէտք չէ, միշի դրամ պէտք է, դրամը կ'առաւ տուր, ապա թէ ոչ՝ մենք մարտ շատ ունինք, և մեր մար. գիւր մեզի կ'օգտէ. կ'պատաս. խանենք ու երես կ'դարձնենք:

Ահա հա. է որ մենք Անգ. զիտ յիշուն չիմք հասկնալ կամ հասկնալ չենք ուղեր: Անգղիա պարզապէս ըսել և հասկնալ կուզէ մեզ թէ՛ քանի որ ձեր երմտական գործերն պարձեալ այդ հիմակուան մար. դոց, այլինքն ծանուցեալ միւ. տիրներուն, գալմադամներուն, ալ թիւերտարներուն, գաղղի. մարներուն, միլիթիւներուն, միլիտրներուն, քէ հետեւներուն և տրոց հաւաքիչներուն ձեռքը պիտի շարունակէ տեսնուիլ, Գանձուն ունեցած կամ ցոյց տուած հասոյթները կեղծ հա. սոյթներ կ'ըկատարին, և բնաւ իրական երաշխաւորութիւն մը չեն կրնար բռնուիլ բլրալք փո. խառութեան մը, զի շատ ան. գամ տեսնուեցաւ որ օսմ. պիւ. ճէլին մէջ նշանակեալ 14 միլիո. նի հասոյթը՝ տարւոյն վերջը 6 միլիոն իրական հասոյթ 5 զիւ. կրցաւ գոյացել և 8 միլիոնը բայց մնալ, ասանք ալ գործեալ այն առջի մարդիկը չեն մի, ա. տոնց ձեռքով տեսնուած գան. ձայնի գործոց և հաստիւրց վը. բայց փտահաւթիւն չկրնար բլրալ:

Իսկ եթէ իմտական գոր. ձեր Անգղիոյ ցոյց տալիք անգ. զիտցի պաշտօնաւորաց յանձ. նուր, այն ասան գանձուն ցոյց

տուած հասոյթներն ու երաշ. խաւորութիւնները կրնան բռն. նուր:

Ասի բացէ ի բաց ըսել է մեզ թէ՛ «ձեր գանձուն ներա. թեան և սնանկութեան, ինչպէս նաեւ ձեր վրայ կեցած անդրա. տահաւթիւնը պատճառն ալ՝ ձեր երմտական վորչութեա. նը համար դուրսը թէ՛ ներսը՝ ձեր գործածած անձինքներն են, որոնք 106 ցոյց կ'տան և 50 կ'յանձնեն, 100 կ'հաւաքեն եւ 20 կ'յանձնեն: Ասանք վերցնե. լով տեղը արժանաւորները եւ հաւատարմները քնելու եթէ բլրալ, այն ասան գանձերնիւր ու երմտական կացութիւնիւր ինքնիւր կ'արեւոքիւր, այնքան որ հասոյթնիւր գոցելով ձախ. քր, թերևս այն ասան արտա. յին կամ ներքին փոխառու. թեան ալ չէք կարօտիր:

Ձայս է ըսել կուզէ մեզ Անգ. զիտ, բայց մենք առանց հա. կընուլ ուղերու՝ միշտ դրամ կու. զենք իրմէն և վերջն ալ սրգո. ղելու կ'ընենք թէ մեզի օգնել չուզեր, ինչպէս վաղը թ տեղ. թերթը՝ չը. որ Անգղիոյ գան. ձուց պաշտօնէին բրած յայտա. բարութիւնը քննադատելով, — «Շնորհակալ ենք, կըսէր, Անգ. զիտ մեզի անգղիացի պաշտո. նաւարներ ցոյց տալու բարեհա. ճութենէն, բայց մեզի պաշտո. նաւար պէտք չէ, այլ ստակ պէտք է այսօր, եթէ Անգղիա պիտի չերաշխաւորէ օսմ. փո. խառութիւնը, իր ցոյց տալիք մարդիկն ալ թող իրեն բլրալի իմաստով լսել մը խօսքեր կը. նէր:

Ասանք այնպէս կ'կարծեն, բայց ոչ թէ հիմալ այլ սկիզբէն ի վեր, որ եթէ Անգղիա թուրք. քիտ ճշմարիտ և անկեղծ բա. րեկանն է, յառաջ անցնելու է և ինչան իր բարեկամութեա. նը՝ քանի մը միլիոն ոսկի բն. ծայելու է և կամ քանի մը հա.

բիւր միլիոն ոսկի փոխ տալու է, և այս փոխ տալին վճարման մասին ալ խիստ պահանջումներ ընելու չէ:

Այս կերպ խորհողները իրենք ալ հարկաւ կ'ըզան ու կը տեսնեն թէ՛ իրենց երկիրն այնպիսի՝ վիճակի մը մէջ ընկած է, ուրկէ իրենք չպիտի կարենան հանել զոյն առանց մեծամեծ զոհողութեանց, ուստի և կը յուսան որ օտար բարեկամներն իրենց տեղ զոհողութիւն ընելով ազատեն զիրենք նեղութենէ:

Բայց չեմք գիտեր թէ Անգղիոյ կողմէն աւսպիսի օգնութիւն մ'սպասելը՝ օգնութիւն սպասելէ իրօք թէ անէ՞ծք, բարիք սպասելէ թէ չարիք:

Եթէ թուրքիոյ կառավարութիւնը բացարձակ տէր պիտի մնայ իր երկրներուն, կըսէր անցեալներն տեղական թերթ Վաթ, բարեկարգութիւն հարկաւոր է, բայց ոնէ բարեկարգութիւն չկրնար ճշմարիտ և արդիւնաւոր ըլլալ, եթէ այս երկրին ժողովուրդը պատրաստ չէ զոհողութիւն և ջանք ընել ամենէն առաջ բարոյքմանց գործադրութեանը համար:

Եթէ մենք մինչև աստիճան մը Անգղիայէն դրամական զոհողութիւն կ'սպասենք, գոնէ պէտք է որ մեր կողմէն ալ քիչ մը անձնասիրութեան զոհողութիւն մ'ընենք, և ինքզինքնիստ մեր գանձային ու վարչական բնթացքնիս բարեկարգելու նըպատակաւ մեր գործոցը մէջ գործածուելիք յարմար, արժանաւոր և ձեռնհաս օտարագրի մարդոց մեզ ցոյց տրուիլը կամ առաջարկուիլը՝ մեր անձնասիրութիւնը վիրաւորող պարագայ մը չնկատեմք և չգրծկամակիմք:

Մենք եթէ այս աստիճան անձնասիրութիւն կ'կրենք, Անգլիոյ ինչո՞ւ մէնէ աւելի անձնասէր չըլլայ, պահանջելու համար մենէ թէ՛ այն ատեն միայն ինքք մեր գանձային գործողութիւնները կ'երաշխաւորէ, երբ մենք ալ իրեն ցոյց տուած մարդիկը մեր վարչական գործոցը մէջ առնելու զիջանինք:

Անգղիոյ յաւէտ մեր վարչական ընթացքը ուղղելու և բարւոքելու տրամադիր է, քան թէ մեր առժամանակեայ գանձային նեղութենէն զմեզ ազատելու, զի քանի որ վարչական ընթացքնիս այս է՝ բնաւ նեղութենէն պիտի չկրնանք ազատիլ, նոյն իսկ հիմակուան նեղութիւնն ալ եթէ կարենանք անցնել, Անգղիոյ սկզբունքը սա է մեղ համար:

—Վարչական բնթացքը բարոքէ, և գանձային նեղութենէն կ'ազատուի:

Այս բանը մենք տակաւին չենք հասկնար կամ հասկնալ չեմք ուղիւր, բայց մինչև ե՞րբ պիտի տնէ մեր այս անհասկացողութիւնը:

Շատ մարդ խտապահանջ և յամուռ կ'մնայ, քանի որ դեռ զրպանը ստակ ունի և մառանը ուտելիք, բայց երբ ասոնք ալ սպառին և աղքատ ու անօթի մնայ, այն ատեն իր պատուոյն չվայելու աստիճան զիջող և խօսք մտիկ ընող կ'գառնայ:

Մենք ալ ուրեմն յամուռ պիտի մնամք, մինչև որ ձեռքերնիս գտնուած այժմու մէկ դակը և պատառ մը հացն ալ սպառի, ու այլ ևս ծախսելու և ուտելու բան մ'ալ չմնային ետքը՝ այն ատեն հարկադրութեմ հաւանիլ և ընդունիլ ինչ խորհուրդ որ կ'տրուի մեզ:

Զայս մտածեմք, փոխանակ Անգղիոյ դժկամակութիւնն ու անձնասիրութիւնը կշտամբելու, Անգղիոյ թերևս չափէն աւելի անձնասէր է, իսկ թուրքիոյ նըպատակաւ Անգղիոյ նպատակն է՝ իր ազդեցութիւնը բանեցնել և օգնել ինպատու անոնց որք վատթար վարչութեան երեսէն վնաս կ'կրեն, քան թէ ինպատու անոնց՝ որք վատթար վարչութեան հեղինակն են: Ասի չգիտցողը և Անգղիայէն անկէ աւելին յուսացողները՝ ոչ իրենց երկրին վիճակը գիտեն ու կ'հասկնան, և ոչ ալ Անգղիոյ կառավարութեան գործելու սկզբունքը:

Բայց մինչև ցե՞րբ պիտի չը հասկնամք զայդ: —Մինչև այն ատեն՝ որ զրպաննիս պարագայ և փոքրելիս անօթի մնայ, Այնուհետև ամեն բան շատ դիւրաւ կրնանք հասկնալ:

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի.

Սոյ կաթնայիկոսը Հայկաի և Մարաշի մէջ բանտարկեալ Ունեցող ազատութիւնը իւրեք ընդուն առիթ է, Հայկաի կառավարչին հետ հետեւալ խօսակցութիւնը ունեցել է, որ ուշագրութեան արժանի է:

Այս խեղճ Զէյթունցիները մինչև ե՞րբ բանտը պիտի կենան, կ'հարցնէ կաթնայիկոսը, դեռ ատոնց ազատութիւնը պիտի չչնորհէ՞ք, որոնք մէկ կողմէն հիւանդանալով բանտին մէջ կ'մեռնին կը:

—Ինչո՞ւ այդ քան կ'արտօնաք, չեմք հասկնար, կ'պատասխանէ կաթնայիկոսը, որ այս պիտի յանցապարտ ոճրագործաց ազատութիւնը կ'պահանջէք:

—Ունեցող թշնամեացք կողմէն ձեզի սխալ տեղեկութիւն տրուած ըլլաւ է, անոնք

ոչ յանցաւոր են և ոչ ոճրագործ, ալ խել մը խեղճ ու աղքատ մարդիկ եթէ կան յանցապարտ անձինք, անոնք ալ ոչ թէ Զէյթունցիք են, ալ ումանց պաշտպանութեանը չնորհիւ դեռ ձեռքաւորուած անձներն են:

—Մենք ալ անոր համար ահա այդ բանտարկեալները չենք արձակիր կը, որպէս զի այդ չրանուած մէկ քանի անձինքն ալ մեզի ցոյց տան:

—Խեղճ և արդարութեան համաձայն գործ է որ կառավարութեան բռնել չկրցած մէկ քանի յանցաւորացը պատճառաւ, 1-2 հարիւր անպարտներ բանտելու մէջ կ'որնչին, մահաւանդ որ այս օրերս ատոնց ազատութեանը համար բարձրագոյն հրաման մ'եկած ըլլալը լսելուս հակառակ, տակաւին ասոնց ոնէ չնորհ մը չէ եղած:

—Ինչ կուզէք, այդ մարդիկը ազատ թողուք, որ Հայկաի և Մարաշի բոլոր տաճիկ ժողովուրդին ալ պատճառ տրուած ըլլաւք Զէյթունցոց զէմ վրէժխնդրութեան ելնելու:

—Եթէ անկարող և ապիկար մէկն ըլլար կուսակալին, ձեր այդ բաժը հաւանականութեան գուրս չէր, բայց ձեզի պէս կարող և իմաստուն կուսակալի մը վարչութեան օրով աղպիսի անհասկացողութիւն մը պատահելը երբեք մտքէ իսկ անցնելի չերել չէ:

—Բայց այդ մարդոց անպատճառ հիմայ ազատ արձակուելին կարելի բան չէ, ինչու որ կայսերական զօրաց բանակին վրայ յարձակելու և գիւմարելու իսկ յանդգնած ըլլալով, ասոնք այսպէս վողվաղակի ազատ թողուլը՝ տէրութեան պատուին ալ անարգանք և ստորնութիւն բերող պարագայ մնէ:

—Իսկ դուք, տէր կուսակալ, անկէ առաջ Մարաշի միւլթէսարքին ուղղած ձեր մէկ հարցմանը մէջ արդէն այդ բանին անհիմն ըլլալը հաստատած էք: Դուք չէիք միւլթէսարքին հարցնողը թէ օտմ գորքերէն քանի հոգի սպաննուած կամ վիրաւորուած կայ, քանի որ կրէք թէ Զէյթունցիներն բանակիդ կ'սխալ են ուստի և դուք ալ ստիպուել էք զորք վրանին քաշեցնել, 8-10 հոգի սպաննուել է անոնցմէ և եւ պիտի ողորմուի մէկ քանի բնկիր, նորովը բռնելով բանակը բերել էք և միւլթէսարքին ալ ձեզ կ'պատասխանէր թէ՛ ամբողջաց և ոչ մէկուն քիթն անգամ չաւրուեցաւ: Այն ատեն դուք չէիք բողբ թէ ապա ուրեմն եթէ այս դէպքը քննութեան տակ առնուի, ինչ պիտի

պատասխանէք, երբ մէկ հասանաւոր կամ վիրաւոր չունիք, քանի որ Զէյթունցոց ձեր վրայ յարձակած ըլլալը պարզուպէս ստույթիւ մ'ըլլար ինքնիշխան ինչ է, այս խօսքերն քաղը ձեր վսեմութիւնը չէ՞ր մի:

—Սխալ կայ ձեր այդ բանաբանութիւնը, օտմ գորքերէն մարդ մեռած չգտնուիլը իրենց քաջութեանը արդիւնքն է միայն:

—Կ'զարմանամ և կ'ցաւիմ միանգամայն թէ, մեք ինչ որ բերու ըլլաւք, կամ սուտ և կամ սխալ է կրտուի, բայց վրատահ եղէք թէ՛ մեք մէկ բանը լաւ մը չընեա՞ծ և մեք Համադուած ու դուրս ապացոյցը չունեցած, այսպիսի խղիւղիւրով զձեզ չենք ձանձրացնել, ինչպէս որ այս օրերս Մարաշի և Զէյթունի կողմերը տեղի ունեցած խել մը իրողութեանց վրայ ալ ձեր ուշագրութիւնը հրաւիրելով, դարման խնդրեցի, դուք բոք թէ աղպիսի բաներ կարելի չէ որ ըլլան, բայց երբոր ձեռնհաս մարմնոյ մը առջիւր այս իրողութեանց վրայ քննութիւն բացուի, ես խտահեմ թէ իմ բոլոր բաժներս հաստատուելէն զատ, տակաւին ուրիշ ինչ զիջումներ և օրինաւորացութիւններ յերեւան պիտի գան, ըստ օրինի պատժոյ և յանդիմանութեան արժանեցողներ:

—Ուրեմն դուք ալ կուզէք որ ձեր ամեն բաժին հաւատաւորով անմիջապէս պէտք եղածը տնօրինենք ու գործադրենք, այս բանը չենք կրնար ընել:

—Մենք ուրիշներուն պէս անանկ օրէնքի հակառակ և վնասակար առաջարկութիւններ ու խնդիրներ չենք ընել ձեզի, բայց մեր խնդրած շնորհին ու զթութեանը հակառակ, գրեթէ միշտ խեղճ Հայոց զէմ խտուութեան միջոցներ ձեռք կ'առնուին ու կ'գործադրուին, անպիտի ժողովուրդեան մը զէմ, որոյ 4-500 տարի է ի վեր իր հպատակը գտնուած կայր, կառավարութեան նկատմամբ ինչ աստիճան հաւատարմութիւն և հնազանդութիւն ցոյց տուած ըլլալը աշխարհի գիտցած բաներն է, Գաւօք և սկամայ ըսելու կ'հարկադրուիք թէ, օտաւրողի հպատակ ամենէն ստորին մէկ անհատը գործ մ'ուսնենալով երբ ձեր առջեւ ելնէ, ամենամեծ յարգանք կ'մեծարէք զանի, գործը ինչ որ ալ ըլլայ՝ անմիջապէս տեսնելով կը կարգադրէք իր ուղղութիւն պէտք միջոցաւ օտմ հպատակ գրտնուող պատուաւոր հայ վաճառական մը ձեզի զիմեւ իմ եթէ ըստ օրինի խնդիր մ'ալ ընելու ըլլայ ձեռն, անարգանք կ'վար-

ուրիշ հետք, և այսօր — վաղը քաղաքի, խեղճ մարդը ամիսներով կ'ընկերէր: Ժամանակ կ'ընդունէր, և կամ երբեմն իրաւունքն ստանալէն ալ դուրի կ'մնայ ինչպէս որ Ղընի դուրի հայրացմէն Հաննէի և իւր եղբորը դէմ տեղի ունեցած դէպքը իրավին կ'հաստատէ իմ բաժնի, որոնք խեղճութեամբ տակաւին բան տին մէջ փոխադրուի վրայ են, ինչպէս, անոր համար որ հակառակորդին լատին քահանայներ են, որոնք և գաղղ. հիւպատոսին աղբեղցութեանը շնորհիւ մարդիկը բանտէն աղանդիք չունին: Ուստի յաւ ի սիրտ կը պարտաւորիմ յայտնել ձեզ թէ, ես պիտի անիրաւ միջոցներով կամայ ահամայ կ'հարկադրէմ կոր օսմ. տէրութեան հաւատարիմ հպատակներն որ իրենց իրաւանցը տէր ըլլալու համար երթան օտարին միջնորդութեանն ու միջամտութեանը դիմեն, և իմ այս ըստմիտ բաւական մեծ ապացոյց է տեղւոյս վաճառականաց գրեթէ ամենուն ալ օտար տէրութեանց հը պատանդ գտնուիր:

— Հա՛, այս ձեռք սխալ համոզումը չէ՞ մի որ զձեզ ալ օտարին միջամտութեանը դիմելու առաջնորդեց ու հրապարակեց տեսնենք ձեր տղա շէքէրը: Թաղաքովը ինչ շահեցաք և ինչ պիտի կրնաք շահիլ, միթէ կայսերական կառավարութիւնը ձեր աղբիւր համար ամեն հոգ ու խնամ տանելէ ետ կեցած ունի:

— Իրաւ է թէ ըրած խօս. տուեալներն տնթիւ և անհայտնի են, բայց ինչ օգուտ որ ատենց մէկն ալ բնաւ գործողութեան չունի, երանի՜ թէ Հայերն չքատիպուէին օտարին միջամտութեանը դիմելու անխորտ հարկին տակ գտնուիլ, բայց չէք գիտեր թէ խեղճներն ինչի կը քաշեն Տիգրանակերտի, Մշու, վանայ, կարնայ, Սեփաստի, Ուրիայ գաւառներն և ուրիշ տեղեր, բռնք տեսնեմ ատենց ինչ գարման եղաւ, բռնք, խեղճ մը անգործադրելի մնացած խոտտոմներէն գաւառ ուրիշ ինչ ունի: Իսկ զձեզ թողնենք: Դեռ անցողիկ Պէտրոսեանց և Կիրիլոսի պէս նոյն կարգի տարածարներն են միթէ, թէ թշուառ վիճակին քանիցս տէրութեան ներկայացնելէն ետ, քը ձեռնառնալն երկերին տեսնելով, յոստահատարք և համբերութիւններն հատած ինքզինքներն պաշտպանելու հարկին տակ ինչի են, Թանցաւորք և ապստամբք ամեն բան բռնելէն ետքը ներքնութեան և շնորհաց արժանացան, իսկ խեղճ Ձեզ թողնելով մէկ կողմէն մեռնելու վրայ են և գիւտ աններելի յանցաւորներ կ'եկատուին: Օտարին միջամտութեանը դիմելն իմ անխոհեմութեանը կուզէք վերածել, իսկ սա նկատելու էք թէ պատճառը վերաբերուն պէս, այդ դիմումներուն ալ հարկ և տեղի չմնար տրուի: Առայժմ այսքան ինչ գիտողութիւններս բաւ համարելով, թէ յիշեալ Ռիւիլի բանտարկելոց և թէ գաւառին ընդհանուր Հայոց

համար ալ ձեր գիտելիքը և արդարութիւնը կ'սխալեմ:

Կաթիլիկ ազգայնաց հասունեան թէ հակահասունեան մասերն ալ իրենց ժողովներն ունեցան վերջին դէպքերուն առթիւ:

Հասունեանք չը. գիշեր Բերայ իրենց իրարոքութեան եկեղեցին բնդհ. ժողով գումարելով, թէպէտ բաւական ազմակ, լին նիստ մ'ունեցիր, իսկ անէ որոշում մը դեռ չէ կրցեր տրուիլ:

Հակահասունեանք երեսփ. ժողովն ալ երեկ Ղալաթիոյ Ս. Փրկչի եկեղեցւոյ խորհրդարանը գումարելով, նիստը որ դրոշմակ էր, մինչև ժամը 11ը տեսեր է, և յիտ երկար խորհրդակցութեանց, իմացած նաև նայելով, որոշուեալ է հանրագործ մը Բ. Դրան գիւմի և պատրիարքական կնիքներուն հետ միատեղ, նոր պատրիարքի մ'ալ ընտրութեան հրամանագիրը խնդրել:

ՍՅԱԼԵՒԱՅԼԻՔ

Թղթադրամին գինը նո. բէն կատրելու վրայ, երէք օրէ ի վեր է որ դարձեալ մայրաքաղաքիս հասարակութիւնը երեկոյններ հաց ճարելու եւ գնելու դժուարութեան միջոցով նուազ է: Զրոյց կայ որպէս թէ քաղաքագիտութիւնը հացագործաց 6 Ա/2էն աւելին վճարելը դադարեցուցեր է:

Իսկ ստուգելով թէ դեռ կ'շարունակէ եղբ. Պէտրոսի, ինչ է ուրեմն այս գումարութեան և խալտառակութեան պատճառը:

— Վեհ. Սոլթանը յատուկ շնորհաւով մը հրաւեր զրկեր է Պէշիքա, անգղ. նաւատորմին հրամանատար Ամիրալ Զօրնպիի և մեծ սպայներուն պալատը տրուելիք մեծ կոշտիք մը ի տատիւ իրենց, և որոց հոս բը նախկին համար ալ Տօլմա — Պահէի պալատը յատուկ յարկ մը պատրաստել տեսեր է:

— Քաղաքագիտութիւնը եւրէկ պաշտօնապէս կ'ձանդաղէ թէ, որոշուեալ է որ այսուհետեւ հացագործաց հացին հօտան 6 ու լէպին վրայ աւելին իրենց վճարուելու անգղ. բոլոր հացագործք օրը 3000 ոսկի բնդածնէր պիտի ստատ օսմ. Պոսթա. լէն, հատը 350 զրշ. ողջ թիւղ թաղրամի փութքէն, իրենց օրական հանած հացին քանակութեանը համեմատ, որպէսզի կարող ըլլան գործելու 6 Ա/2ի հաց ծախել հասարակութեան, թղթին անկմանն առանց նախաւոր:

Ուստի և մարտ 1էն սկսեալ մինչև 3 օրուան հանած հացերն համեմատութեամբ, օրը 3000-ական ոսկի հաշուով, 9000 ոսկի յառձեռն է քաղաքագիտութեան Օսմ. Պոսթալին, որն որ այսօր հացագործաց պիտի տալ եղբ. 350 զրշ. թղթին փութքէն:

Իսկ վեհ. Սոլթանը, որպէս

զի այսքան գումարին անբաւականութեանը պատճառաւ տրուողներ չեն են, հրամայեց է որ օրական 3000 ոսկին 3700 ոսկի հանեն:

— Քէօսթէն ընկերք բողոք տուեալ են իւրմանի կառավարութեան, իրենց վրայ տրուած ծանր տրոց և հաւաքման եղանակին վրայ:

— Պոլիկարիոյ ազգ. ժողովը մերժեց է և տաճիկ երեսփոխանաց առաջարկութիւնը, որով տաճիկներն լեզուն ալ գործածել կ'պահանջէին ժողովին մէջ, և յայտարարեց է թէ պաշտօնական լեզուն միակ պաշտօնականը եւ:

— Կ'հաւատեն որ եթէ Անգղիայ հաւանութիւն տայ Արեւելեան Ռումելիոյ Պոլիկարիոյ հետ միացնելու, Աւստրիա ինքն ալ առանց անէ պայմանի Նոյի — Պոզարը գրաւելու պիտի երէ եղբ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Բէյթա 15 մարտ
Աւստրիոյ և Հունգարիոյ երեսփ. ժողովներն, օրակարգը գտնուած բոլոր խնդիրներն ալ որոշելէն յետոյ, նիստերին զադրեցուցին:

Բարիք 15 մարտ
Հարկ. կրթ. պաշտ. Պ. Ժիւլ Ֆէրրի երեսփ. ժողովոյ ծրագիր մը ներկայացուց, որով ուսումնական աստիճանաբար ձեռնարկեալ իրաւունք կառավարութեան վերաբերելու եւ կառավարութեան իրաւասութեան ներքեւ չգտնուող կրօնական միաբանութեանց անդամներն (կղերք) ուսուցչութեան պաշտօնէն արգիւն կ'առաջարկէ:

Բէրիւպիք Ֆրանսէզ թերթը խորհուրդ կ'առնէ Գողթիոյ, որ Թուրքիոյ տնտեսական վիճակին որոշումները գործադրելու համար Բ. Դրան նկատմամբ պէտք եղած միջոցներն ձեռք առնելու հրաւեր կարգայ դաշ. նազիր տէրութեանց և մասնաւորապէս Անգղիոյ:

Ս. Բէթէրպարի 15 մարտ
Զրոյց կայ թէ թիւրքիստանի կառավարիչ Քոֆիան զօրապետը քաղաքական ճախողութեան մը պատճառաւ, հրաժարական տուեր է:

Լանտրա 15 մարտ
Սեր Լէյաթտ մայիսին քաղաքները նորէն է. Պոլիս պիտի վերադառնայ եղբ:

Կալիփա 15 — Անգղիական զօրքերը կ'համախմբուին Պիր. մանիոյ դէմ զրկուելու: Անգղիոյ կառավարութեան կողմէն վերջնազիր (Ռիթիմիսթ) մը զրկուեցաւ Պիրմանիոյ կայսեր:

Այս առաջը հասած

Բարիք 16 — Օսմանեան արմէտեարք այսօր Եղիսեան զաշտը ժողովի գումարներով որոշեցին պարգուպէս Թօքմիլի փերաժման ծրագիրն բնգունել և զայն անխորտ պահել:

Ժողովը հրաւիրեց զմանախումբ որ Պ. Վատէնկիթօնի դիմէ անյապազ գողցիւցի քովի. տէրի մը ընտրութիւնը փութաքնելու:

Թիսոյ ժողովը բողոքեց կան.

խաւ օսմ. արմէտեարք յատկացեալ երաշխաւորութիւններն ուրիշ տեղ յատկացուելուն դէմ, և Թօքմիլի կոմիտէն իր առաւած պաշտօնը հաստատեց:

Բարիք 16 — Հանրապետութեան նախագահին հարաւոր Պ. Ալպէր Կրէվի ձեզարկի կառավարիչ անուանեցաւ, որն որ զամաքային և ծովային զօրութեանց պիտի հրամայէ:

Մայիս 16ի պաշտօնէսութիւնը բողոքեց Խորհրդարանին տուած դատապարտութեանը ընդէն դէմ:

Դահլիշ 16 — Անգղ. հիւպատոս Պ. Վիլիամ Լոնտրա կանչուեցաւ պաշտօնէից հետ խորհրդակցելու:

Աղէկսանդրիոյ վճռաջնջատեանը ծանուցագիր մը տրուաւ հիւպատոսաց յայտնելով թէ կառավարութեան վերաբերեալ դատերն ալիս պիտի չնայի, զի իրեն դէմ տրուած դատաւճիռներն անգործադրելի կը մնան կոր:

Այթէք 16 — Յունաստանի կառավարութիւնը հրահանգ զրկեց Բրէլէզա իր պատուիրակներուն, որ Բ. Դրան Մոլիսթար բաշայի զրկուած նոր հըրահանգին սպասեն: Եթէ Դրան գործեալ Պէրլինի Բօնկիլէն հիմադիք չընդունելով, Կոնստան և Եպիւրոսի միւս տեղերը Յունաստանի տալ չուզէ, յայն պատուիրակներն եթէ քառանան, օսմ. պատուիրակաց հետ բռնած բանս կ'ընեն ճիշդ մէկ ատենագրութիւնը ստորագրելէն ետքը, թէ օսմանցիք վերջնապէս կ'երթան Բօնկիլէն ու ընտանիքը իրը հիմադիք ընդունել Բոնիստանի սահմանագրից քանս կ'ընեն:

Լրտնելիք կրսնն որ եթէ Դուռը Կանստան թողու չհաճի, Եպիւրոսի մէջ ապստամբութիւնը անգական պիտի բլլան, որմէ յառաջ պիտի գայ Դրան և Բուստանի մէջ յարաբերութեանց ձկտու մնա:

Ֆիլիպէ 16 — Սթօլիբին զօրապետը գողցիւցի օգնականքով տէր Պ. Քոսթալիի և Պ. Բեմիլի հետ նախորդ երեկոյն Եամպօլու հասաւ: Քաղաքը լուստարուած էր: Սթօլիբին զօրապետը անցահանդէս մ'ընել տուաւ բոլոր քաղաքային եւ կամաւոր զօրացի:

Զարին. Սթօլիբին և Պոլիկարիոյ համար կեցցեներէն յետոյ, մարդ մ'ալ պոլիարներն լեզուաւ «Կիցցէ՛ Գաղղիա» գոչեց: Ամբոսն ալ պատասխանեց կեցցեներով և զլիսարկին շործեւով:

Այս առաւօտ բացուեցաւ 12-38
Թղթադրամ՝ 491 00
Բումէլի՝ 46 25

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բ. Դուռը ուրբաթ օր Մոլիսթար բաշային նոր հրահանգ զրկեր է Թուրքիոյ տնտեսական վիճակին որոշումները գործադրելու համար:

— Կ'ի պատուի նախկին քանձային տեսուչ Պ. Կոչէնի համար խօսք կայ թէ Անգղիոյ կառավարութեան կողմէն Թուրքիոյ երկտակուն գործաց տեսուչ (քովիսէր) պիտի զրկուի:

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ
ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՃՇՂՈՒԹԻՒՆ

Յրէն կանգնեցաւ Բոսնիայի մարտ 15 ժամ ճիշտ 6 1/2 միւս
նոյն օրը հրապարակաւ ժամ
ճիշտ 8 վիճակահանութիւնը
կոկոր: Տոմարակալին 20 ղշ ողջ
մէճիտ: Կ'ծախուի Յրէն կեան
վաճառատուն Ուզուն Զարը:
ընդ ամենը 272 տոմար է
որոց մէջն է 120 դաղը: ոսկւոյ
արժէքով երկու պատկերները
որ առաջին երկու թուոյն միայն
մրցանակն է:

ԸՆԴՀ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՄԱՐՈՑ

ՍԶԳԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԱՑ ՀԱՄԱՐ
Գրեց Հ. Գրիգոր Վ. Գալիկեան
Միւթ. Ուստէն
Վիեննա Միւթ. Տպարան 1879

Բովանդակութիւն.—Միջին ու
հոր Պատմութիւնը՝ մինչև մեր օրե-
րը հասնողը: Համառոտ բայց կա-
տարեալ զեպերն, մասնաւորապէս
աղջ. զպընցող գործածութեանը հա-
մար շինուած է.—Շատ հմուտ զը-
րութիւն է, ուր յայտնուելու կերպի
գեղեցիկութեան ճաշակ ու խորանի
հմտութիւնը: Ասոր արժէքը այնչափ
աւելի մեծ է, որչափ առաջիններէն
մէկն է ազգի մէջ, իբրև դասա-
գիրք: Վասն զին թէն կայ հոս մը
ակէճ 50 տարի առաջ հրատարակ-
ուած, բայց, բաց անկէ, որ զօրէի է
իւրօրովին հաստատուն գրութիւնէ,
շատ ընդարձակ բռնուած է և Պատ-
մութեան հոգին ու ծուր թող տա-
լով, աւելի զուարեացող ու զրոյց
ներու միտ զրոյց է, որ պատմու-
թեան չէ՛ թէ էական, այլ երկրորդ.
դասին, մանաւանդ թէ երրորդական
մասը կ'կոչուցանեն: Ուրիշ սլէկալ
տեղեր ու սլէկալ ժամանակ հրա-
տարակուած պատմութեանները առ-
բողջ չեն, մասնակէն են: Եւստի իբ-
րև գործածութեան մէջ մտնելի
զրքեր, հասարակութեան ձեռքը
զեռ չեն կրնար արուել: —Որ թո-
ղունք որ մասնաւորապէս, շատ մտա-
ղիւր հայեցումով մ'ըրած է նաեւ
ազգ. պատմութեան, զոր մինչև մեր
օրերը հասած է՝ թուականներու
ճշդութեամբ: Կ'զանկը ասոր մէջ
նաեւ ազգ. մասնաւորութեան վրայ
բաւական ազդեցութիւններ:

Ս. քոր տպագրութեամբ 256
էջ պատմական ուղիքը, համե-
մատութեամբ շատ աւան է: 2 ֆը-
րանք գեղով և ծախուի Վիեննայի
Միւթ. Տպարան: զրաւանգողն ի
ճանկութիւն և ամեն ազգային գրա-
վաճառաց քով:

ԱԶԳ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԶԳԵՍՏՈՒՅ

Յ. ԿՐԱՆՊԱՌՈՒՄ և ԸՆԿ.
ԵՒ. քուր Դաւաբըմ թիւ 70
Հալովիա

Վիեննայի մէջ շինուած բն.
տիր ապրանքներ կ'ծախուին թէ
մեծ քանակ և թէ հատույ
քոհացուցիչ գիներով:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՏԵՏԵԱՆ
ԺՕԶԵՑ ՊԱԼԱՍՏՈ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷԴ. ԵՆԶՄԱՆԵԱՆ
Աղէյանը Տեմա գաղղիացի
մեծանուն վաճառորդն զրէն երած
սոյն գործին ճիշտ 8 1/2 միւս
տարին ալ իւրիւր հէտէն եղբարց
տպարանէն ի լոյս բնաւորով Պոլս
հասած է: Այս գեղեցիկ վեպին մէջ
ուր Լուի Ժ. Կեանքը, վարքը ու
վախճանը նկարագրուած են, հետ
զհետէ կ'ընկալանան Վոլթէն եւ
Ռուսո՝ անցնալ դարուն այն երկու
մեծ մարդկայն թագուն գիտութիւն.
ներ կ'այտնուին, Մասնաւոր օթեակ-
ները օտարին առջև կ'արդարեն Ա-
մեն կարգի և հասակի մարդ Լը
սիրած Նիթը հոն կ'գտնէ եւն:
Կը ծախուի Նիթի ճամբ Զիլին.
կ'ըլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Վուկա-
սեան գրատունը և ուրիշ գրաւա-
ճառաց քով:
Գին 2 ֆրանք 25 սանթ.

ԿԻՅԱՐՈՒ ԹԵԼԼ
ՈՂԵՐԳՈՒԹ. Ի ՀԻՆԴ ԱՐԱՐՍ

Թարգ մանեաց գաղղիերենէ
Սէյալէ Ա. Կէ-լալեան
ԱՆԴԱՄ

քարտու զարաց դիւանին
Արտաք. գործոց պաշտօնատան
որ ի Ռ. Դաւան
Շիլլեր գերմանացի հոգաւոր
հեղինակին բնակը գործերէն մին
եղող սոյն սղերգութիւնը մէկ շնոց
թղթադրամի կը վաճառուի Վ. Յ.
Մարգարեանի գրատունը Մէքան-
Զարը թիւ 57 և ամեն գրավաճա-
ռաց քով:

ՆՈՐ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ
ՅՕՐԻՆԵՑ Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Կ'ծախուի Նիթի-ճամբ Զիլին.
կ'ըլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Վուկա-
սեան գրատունը և ուրիշ գրաւա-
ճառաց քով:

ԳԻՆ 1 Գրանք
ՇԵՄԳ

ՄԱՆԶԱՐԵՊԱՆ ՀԻՔԵԱՅԵՍԻ
Հեղինակութիւն
ԱՍԻՐԱՆ ՊԵՑԻ

Վասն վարդան Պէյի զրէն
երած սոյն բնակը պատմութիւնը գոր
մինչև հիմա թէր ճիշտ: Երբեք
լրագրող մէջ մաս առ մաս կը հը-
րատարակուի, այս անգամ կրկին
սրբագրութեամբ թիւթ առ թիւթ
հրատարակուի սկսած է մաքուր
տպագրութեամբ, և օրուն ուրիշ ե-
րեւէ բաւ կացի մէկ թիւթը 2
ղշ. և ասոր թիւթերէն բողբոջեալ
մէկ մասը 50 ղշ. և երեք մասերէ
բողբոջեալ մէկ հատորը 30 ղշ կը
ծախուի ողջ թղթադրամ:
մէկ հատոր համար մ'այն բա-
ժանորդ կրնայ ընդունուիլ կանխիկ
30 ղշ վճարելով:

Բաժանորդագրութեան տեղն է
և. Պոլս Սուլթան համալ Նշուն էֆ
Պէրպէրեանի փողոցաբաժնէն, Բե-
րայ Թարգ Պաշի Համալում ընկ.
զօսարանը: Կ'տրէ, Սարաճեանէ
Հարըր Հաճի Կորպորացի Առատու-
րէն ի խանութիւն:
Թերթ առ թիւթ կամ մաս առ
մաս վերագրելու տեղերէն գրաւ հե-
տեւալ հոգերն ալ կը ծախուին:
Պոլս իւրիւր Լուիս Սուճի Պողոց
աղայի խանութիւն: Բերայ Ս. Ժ. փողոց
ճիւղը՝ ճատտէսի խանութիւն: Թարգ
Պաշի ծախուածաւ Անգղիա աղայի
խանութիւն թէ՛ Պոլսոյ և թէ՛ Վալա-
թիոյ լրա բողբոջութեամբ քով:
Տէր և հրատարակիչ Միհրան Ս.
Բիթալեան:

Հալովիա ԵՒ ՄԱՐՄ
ԸՆԴՀ. ՊԱՏՄ. ՍԶԳ.

Բաց	12 30
Գոց	12 37
Բարձր գին	12 28
Յոժ գին	12 30
Թղթադրամ Բաց	488 00
Բարձր	489 00
ցած	483 00
Ժամը 11	486 00
Փոխ. 63ի	Քր. 073 00
65ի	075 00
69ի	073 00
73ի	068 00
Գանձատուն	22 00
Սուիթէ Ժէնէրալ	4 26
Սուիթէ 0թ օման	3 90
Պաճ ար. Բոնիթ	6 12
Բրէտի Ժէնէրալ	5 05
Թրամիլէյ	1 75
Բուճ. երկաթուղի	46 00

ԸՆԹԱՅԻՆ ԴՐՈՐՈՑ
(Օ-Տ. ԿԻՅ 100 ՈՒ ԿԵՒ)

Անգլ. տակ	109.26
Գաղղ.	87.12
Բոլ	89.28
Բարդոն արժ ամ	16.20
Իլ Վիլայիտ	09 00
Բրէժի	51 12
Ինգլոյ	23 00
Մէլայի	23 20
Ճիւրմուկ մէճիտ	07 20
Պոլս	180.00

ՄԱՐԱՄԱՆԻՆ ՄԱՐԱՄԱՆ
ԳՏԵՆՈՒՄ
ՈՒ

ՓԱՆԱՍԵ

Կոչուած ցաւի դեղը բոլորովին
բուժեցնէ բազմաբուժեալ ըլլալով
թէ՛ ներսէն և թէ՛ դուրսէն կը գոր-
ծածուի ու բազմաթիւ ցաւեր ու հի-
ւանդութիւններ շտապ կը բժշկէ,
ինչպէս որ վարը յիշուած է:

Ամեն տեսակ քովի, Բատմոք-
սի, մէլքի կամ միջիններու ցաւեր.
ու նաեւ թանջը, Բոլքաւ և այլ ա.
մասունք հիւանդութիւններ ունե-
ցողները այս դեղէն խմելու են հե-
տեւալ կերպով: Կէս գաւաթ ջուրի
մէջ, զիւր ապուրի մը զրգալէն աւելի
շաքար, վրան լիցնոր անուշի զրգալ
մը անուանէ ազէկ մը խառնէ ու
խմէ:

Կակոլոյի հիւանդութեանց, և
Ռ. Երեքի համար դեղը վերայիւնալ
կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ
երկու ժամը հեղ մը՝ մէկ կամ
երկու անուշի զրգալ այն բաղադ-
րութեան խմէ: Բողբոջալի, Բիւմա-
թիւմի, Սաքի ցաւի, Ստամոքի ու
տեսակ տեսակ կանախի ցաւերու հա-
մար գործէն փախուտ քակուղ ազէկ
մը շիւղու է: Այսպիսի ցաւի համար
քիչ մը բաւալակ փառտէի մէջ
թաթիլելով ցաւած ակաւային վրայ
զինելու է:

Ամեն ատեն երբոր ցաւի մը հա-
մար դուրսէն փախուտ քեւ հարկ
կըլլայ, եթէ քիչ մը ալ խմուի աւելի
իւր շտապ բժշկութիւն կըլլայ:

Սարմայ այրուած կամ ճմլու-
ած տեղերը բժշկելու համար փառն-
զը պատրաստելու պէս փառտէն
վրան ազէկ մը լիցնելու է: Գոնա-
կով եւն կարուած վերքերը բժշկե-
լու համար՝ արեւը շարժած շտապ
մը վերքը կապելու և ցաւին վրայէն
Փանպսէ լեցնելու է մինչև որ Լաւ մը

Թրջի փառտէն նաեւ արեւն շրջա-
նը կարողացնէ ու բոլոր բնութիւնը
կը զօրացնէ:

Այս դեղին օգտակարութեանը
վրայ երկար էն զրիւ աւելորդ կը
համարուի, գործածողները զայն
միշտ կը գովեն, ուստի կրնայ ան-
ձամբ փորձել. զինն աւան է: Կը
ծախուի Ս. Նասան և Ընկերաց Ս.
մերկեան վաճառատունը որ ի Վա-
լովիա կը Պոլսոյ

ՀՐԱՆՏ ԱՍՏԱՏՈՒՐ
ՊԱՏԱՆԷԿԱՆ ՆԵՐՇԵՂՈՒՄՆԵՐ

Ուսումնասիր հեղինակն այս
գրքովին մէջ ամփոփած է իւր
գրութեանն, որք պատահական
հասակի մէջ կրկնուած. դեռ ա-
հաս հոգւոյ մը առաջին զգա-
ցունքներն և ժողովուրդներն կը
պարունակեն:
Կ'ծախուի Նիթի-ճամբ Զիլին.
կ'ըլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Վուկա-
սեան գրատունը և ուրիշ գրաւա-
ճառաց քով:

ԲԱՆԱԼԻ
ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՄԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ
ԳՐԵՑ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Ահաւանի գեղեցիկ միթոս մը
Մամուրեան էֆի ուղիատարու-
թեամբ մուտ գտնելով մայրենի լեզ-
ուի ուսման մէջ, կ'աւանդորդէ ա-
շակերտները շարադիր լինելու, շը-
պատելով որ անոնք քերականութեան
տաղտկալի չըլանէն անցնին:

Այս գրքիցը Զ. Բաւարիոյ Տեմա-
նանքարց տպարանէն ի լոյս ըն-
ծալուելով կը ծախուի Նիթի-ճամբ
Զիլին կ'ըլէր ճատտէսի թիւ 2, Ս.
Վուկասեան գրատունը և ուրիշ գրա-
ւաճառաց քով: Գին 50 սանթիմ:

ՆՈՐ ՕՐԱՅՈՑ
1 8 7 9

ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Կ'ծախուի գին 20 փոքր մէճիտ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՑ
ՊԱՏԱՆԷԿԱՆ

1 8 7 9

ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Գին 40 փոքր մէճիտ

ՏԵՐԵՆԻՆ ԶԳԵՐԵԱՆ

Կ'ծախուի Նիթի-ճամբ Զիլին.
կ'ըլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Վուկա-
սեան գրատունը և ուրիշ գրաւա-
ճառաց քով:

Կ'ծախուի Նիթի-ճամբ Զիլին.
կ'ըլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Վուկա-
սեան գրատունը և ուրիշ գրաւա-
ճառաց քով:

ՏԵՐ ԵՒ ՊԱՏԱՆԷԿԱՆ
ՊՈՂՈՍ ԲԻՐԻՇԵԱՆ

Հալովիա Բէրլինացի-Բա-
ղար Պաքըր փողոց թիւ 12: